

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA

**DĖL TRANSPORTO LENGVATŲ ĮSTATYMO 5 IR 7 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO (TAP-20-274, TAIS NR. 20-999(2))**

2020-03-06 Nr. NV-637

Vilnius

Projekto rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Projekto tikslas – sudaryti galimybę įsigyti važiavimo viešuoju keleiviniu transportu bilietą su 80 proc. nuolaida asmenims, sergantiems onkologinėmis ligomis, bei padidinti finansinę paramą lengvojo automobilio įsigijimui ir pritaikymui neįgaliesiems / šeimoms, auginančioms neįgalius vaikus.

Esama situacija:

- Lietuvoje apie 40 tūkst. asmenų, sergančių onkologinėmis ligomis, yra taikomas aktyvus gydymas arba ligos stebėseną. Kasmet diagnozuojama apie 18 tūkst. naujų onkologinių susirgimų. Daugelis onkologinių pacientų gydytis turi vykti į didžiųjų miestų sveikatos priežiūros įstaigas (onkologijos chemoterapijos paslaugas teikia 6 įstaigos: Nacionalinis vėžio institutas, Santaros klinikos, Kauno klinikos, Klaipėdos universitetinė ligoninė, Respublikinė Šiaulių ligoninė, Respublikinė Panevėžio ligoninė), tačiau, kol asmuo neįgyja neįgaliojo statuso, jis negali įsigyti važiavimo bilieto su nuolaida. Tokią teisę turi tik Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytame sąraše įrašytomis ligomis sergantis asmuo, kuriam gydantis nuolat reikalinga hemodializė, ir jį lydintis asmuo.
- Kai kurios savivaldybės taiko transporto nuolaidas onkologiniams ligoniams, pateikus vardinę Pagalbos onkologiniams ligoniams asociacijos (POLA) kortelę (Jonavos, Lazdijų, Vilkaviškio, Marijampolės, Kėdainių, Utenos, Ukmergės, Rokiškio raj. savivaldybės – 80 proc. nuolaidą, Raseinių raj. ir Elektrėnų savivaldybės – 100 proc. nuolaidą, Panevėžio m. savivaldybė – 50 proc. nuolaidą autobusų bilietams miesto ir priemiesčio maršrutais), tačiau ši praktika nėra taikoma visoje Lietuvoje.
- Teisę kartą per 6 metus gauti iki 32 BSI dydžio (1248 Eur) lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensaciją turi:
 - 1) asmenys, kuriems nustatytas specialusis lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikis, turintys vairuotojo pažymėjimą;
 - 2) šeimos, auginančios neįgalų vaiką iki 18 m., kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, arba neįgalų vaiką iki 18 m., kuriam iki 2005-06-30 buvo pripažinta visiška negalia, jei bent vienas iš šeimos narių turi vairuotojo pažymėjimą. Tokią teisę šeimos turi ir tuo atveju, kai neįgaliam vaikui, kuriam sukako 18 m., nepertraukiamai nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis.
- 2019 m. kompensacija buvo skirta apie 600 asmenų ir šeimų, auginančių neįgalų vaiką. Kompensacijos dydis yra menkas ir daug metų nebuvo didintas, todėl gavėjai dažniausiai gali įpirkti tik 10 metų ir senesnius lengvuosius automobilius.

Projekto esmė, nauda. Siūloma:

- 1) asmenims, sergantiems onkologinėmis ligomis, suteikti teisę įsigyti vienkartinį ar terminuotą vardinį važiavimo tolimojo / vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusais ir troleibusais / keleiviniais traukiniais / reguliaraus susisiekimo laivais ir keltais bilietą su 80 proc. nuolaida. Dokumentas, suteikiantis šią teisę, galėtų būti nemokamai išduodama vardinė POLA kortelė (ją šiuo metu turi virš 14 tūkst. asmenų).
- 2) padidinti lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos dydį iki 64 BSI, t.y. iki 2496 Eur (dabar – iki 32 BSI, t.y. iki 1248 Eur) asmenims, kuriems nustatytas specialusis lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikis ir kurie turi vairuotojo pažymėjimą, bei šeimoms, auginančioms neįgalų vaiką (įskaitant ir vyresnį nei 18 m.), jei bent vienas iš šeimos narių turi vairuotojo pažymėjimą.
- 3) patikslinti nuostatas, susijusias su lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos skyrimu ir mokėjimu, kad šeimos, auginančios neįgalius vaikus, kuriems po 18 m. nepertraukiamai nustatyta visiška negalia, o pasikeitus teisiniam reglamentavimui nustatomas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, turėtų teisę gauti šią kompensaciją (dabar – tik kai

nepertraukiamai nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis).

Isigaliojimo data – 2021-01-01.

Papildomas lėšų poreikis per metus – apie 4,7 mln. Eur, iš jų: 3,9 mln. Eur transporto lengvatai sergantiems onkologinėmis ligomis (padidinant savivaldybių biudžetams skiriamą GPM dalį) ir 0,8 mln. Eur automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijai (kasmet ją gautų apie 650 gavėjų).

Numatoma nauda – dvigubai didesnė finansinė parama neįgaliesiems lengvųjų automobilių įsigijimui ir techniniam pritaikymui, palankesnės sąlygos sergančių ir neįgalių asmenų bei jų šeimos narių mobilumui ir savarankiškumui skatinti, būtiniesiems poreikiams tenkinti, geresnė gyvenimo kokybė, taip pat užtikrintas teisės į lengvojo automobilio įsigijimo ir techninio pritaikymo kompensaciją tęstinumas šeimoms, jų neįgaliam vaikui sukačius 18 m.

Derinimas:

- Projektui Sveikatos apsaugos ministerija, Neįgaliųjų reikalų departamentas ir POLA pritarė be pastabų. Projektas patikslintas, įvertinus Teisingumo ministerijos, Susisiekimo ministerijos ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos pastabas ir pasiūlymus. Lietuvos savivaldybių asociacija informavo, kad iš esmės pritaria siūlomai transporto lengvatai, jei savivaldybėms bus kompensuojamos padidėjusios išlaidos atitinkamai didinant savivaldybių biudžetams skiriamą GPM dalį. Lietuvos neįgaliųjų draugija pasiūlė praplėsti kompensacijos gavėjų ratą (skirti ją ir šeimoms, slaugančioms asmenis, kuriems specialusis nuolatinės slaugos poreikis nustatytas jau nuo 18 m., t.y. kuriems iki 18 m. nei visiškai negalia, nei specialusis nuolatinės slaugos poreikis nebuvo nustatytas), tačiau dėl ribotų valstybės biudžeto finansinių galimybių to padaryti šiuo metu nėra galimybių.
- Finansų ministerija atkreipė dėmesį į lygiateisiškumo principo užtikrinimą kitų sergančiųjų atžvilgiu, taip pat pasiūlė svarstyti kitas alternatyvas siekiant įsigyti naujesnius automobilius, pvz., mokėti didesnę kompensaciją, bet rečiau negu kartą per 6 metus. Klausimą dėl Transporto lengvatų įstatymo pakeitimų įgyvendinimo siūlo svarstyti tik kartu su kitais 2021–2023 m. numatomais priimti įsipareigojimais įvertinus bendrą poveikį valdžios sektoriaus finansams.

Atitiktis Vyriausybės programai: atitinka Vyriausybės programos (63.1 p.) siekį įgyvendinti Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatas ir gerinti neįgaliųjų teisių užtikrinimą visose gyvenimo srityse.

Dalykinio vertinimo išvada:

- Siūloma įvertinti tikslingumą patikslinti Projekto nuostatas, kuriomis siūloma šeimoms nustatyti teisę į lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensaciją, arba jas išsamiau paaiškinti aiškinamajame rašte – šiame rašte nurodoma, kad tokią teisę turės tik šeimos, auginančios neįgalų vaiką, kuriam sukačio 18 m., o Projekte (2 str. 2 d.) – kad šią teisę įgys ir šeimos, slaugančios bet kokią vyresnę nei 18 m. asmenį. Jei siūloma praplėsti šios kompensacijos gavėjų sąrašą, atitinkamai turėtų būti įvertintas ir papildomų lėšų poreikis bei pateikti argumentai, kodėl tą siūloma daryti.
- Aiškinamajame rašte pasigendama aiškesnės argumentacijos dėl siūlomo lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos dydžio.

Siūlome **svarstyti tarpinstituciniame pasitarime**, įvertinus Vyriausybės kanceliarijos Teisės ir Socialinės politikos grupių pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Socialinės politikos grupės patarėja

Daiva Buivydaitė-Garbštienė

tel. 8 706 63853, el.p. daiva.buivydaite@lr.lt